

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 498

van **FREYA VAN DEN BOSSCHE**

datum: 16 maart 2023

aan **HILDE CREVITS**

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN WELZIJN,
VOLKSGEZONDHEID EN GEZIN

Project 'Bewegen op verwijzing' - Voortzetting

Het project 'Bewegen op verwijzing' past in het preventieve gezondheidsbeleid van Vlaanderen en houdt in dat huisartsen patiënten met een gezondheidsrisico kunnen doorverwijzen naar een beweegcoach.

Het project werd eind 2015 goedgekeurd en is geïnspireerd op eerdere proefprojecten. Het wordt praktisch geregeld via het besluit van de Vlaamse Regering van 23 december 2020 tot toekenning van een subsidie aan het Vlaams Instituut Gezond Leven voor de implementatie van de methodiek 'Bewegen op verwijzing'. De termijn van de subsidie van het project liep tot en met eind 2022. Een deel van die subsidie werd gebruikt voor het uitbetalen van een incentive aan de deelnemende regio's voor de opstart van het project (berekend naar rato van het aantal inwoners van die regio).

In het antwoord op schriftelijke vraag nr. 73 van 20 oktober 2021 van Maaïke De Rudder stelde de toenmalige minister het project te willen inbedden in de reguliere regelgeving door middel van het aanpassen van het Preventiedecreet 2003.

In juli en oktober 2022 vroegen de Vlaamse Logo's overleg met het agentschap Zorg en Gezondheid (AZG) over de voortzetting van het project. (Logo: loco-regionaal gezondheidsoverleg en -organisatie).

Op 8 november 2022 deelde Nathalie Stallaert van AZG aan de Vlaamse stuurgroep Bewegen op verwijzing mee (na een kort overleg met de Logo's daags voordien) dat het dossier die week op de tafel lag bij de Vlaamse Regering, met onder andere verlenging van het project tot eind 2025 met behoud van middelen, maar zonder verderzetting van de incentive. De middelen zullen vooral ingezet worden voor de coachings zelf, niet voor de ondersteunende werking. De Vlaamse Logo's, Gezond Leven en de projecttrekkers zijn blij met de verderzetting, maar tegelijkertijd misnoegd over de communicatie en het stopzetten van de incentive zonder die te vervangen door andere werkingsmiddelen.

1. Waarom werd het project nog niet ingebed in de reguliere werking, ondanks de goede en uitgebreide evaluaties?
2. Waarom werd de invulling van de beschikbare middelen zonder afstemming met de Vlaamse stuurgroep vastgelegd? Verschillende evaluaties van het project in de voorbije jaren geven aan dat het voor de uitrol van Bewegen op verwijzing van belang is om over een werkingsbudget op lokaal niveau te beschikken.

3. Hoe zal het agentschap de projecttrekkers, de Logo's en Gezond Leven, de komende twee jaren ondersteunen om ervoor te zorgen dat het project Bewegen op verwijzing kan worden verdergezet?
4. Ondertussen kreeg het Vlaams Instituut voor de Eerste Lijn (VIVEL) een onderzoeksoopdracht over Bewegen op verwijzing.

Welke input verwacht de minister te krijgen en/of ontbrak in de evaluaties van de voorbije jaren?

HILDE CREVITS

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN WELZIJN, VOLKSGEZONDHEID EN GEZIN

ANTWOORD

op vraag nr. 498 van 16 maart 2023

van **FREYA VAN DEN BOSSCHE**

Voorafgaandelijk aan het antwoord, wordt opgemerkt dat een personeelslid van het Agentschap Zorg en Gezondheid specifiek bij naam genoemd wordt in de schriftelijke vraag. De vermelding van deze persoonsgegevens heeft geen meerwaarde. Omwille van de privacy is het gepaster om in het algemeen te verwijzen naar "(een personeelslid van) het Agentschap Zorg en Gezondheid".

1. In de lijn met de gezondheidsdoelstelling '[De Vlaming leeft gezonder in 2025](#)' besliste de toenmalige minister bevoegd voor Welzijn, Gezondheid en Gezin, na positieve evaluatie van het pilootproject, om de methodiek 'Bewegen op verwijzing (BOV)' over heel Vlaanderen en Brussel uit te rollen. Hiervoor werd een budget van 4,5 miljoen euro uitgetrokken. Uit onderzoek blijkt dat een coachingstraject loont en dat de deelnemers meer gaan bewegen. Een extra troef van deze methodiek is het groot bereik bij de meest kwetsbare groepen.

Het was inderdaad de initiële doelstelling om het BOV-project na 2022 in te bedden in de reguliere werking. Dit werd ook zo gecommuniceerd in de schriftelijke vraag nr. 73 van 20 oktober 2021 van Maaïke De Rudder. Op basis van tussentijdse resultaten hebben we deze beleidsintentie moeten bijsturen. Het Agentschap Zorg en Gezondheid pleit voor duurzame gedragsverandering, alsook op het inzetten van middelen op de meest efficiënte manier. Bij een financiële analyse bleek dat van het totale uitgegeven budget 26% besteed werd aan directe overhead (software, incentives,...) en nog eens 26,6% aan indirecte overhead (projectcoördinator, communicatie, opleiding, ...). Deze percentages zijn berekend op de uitgaven binnen het project van 2017 tot eind 2021. Gezien de zeer hoge overheadkosten en omdat de lange termijn effecten van dit project tot nu toe nog niet voldoende duidelijk zijn aangetoond, is een (tijdelijke) bijsturing noodzakelijk.

De Vlaamse Regering besliste om BOV mét behoud van middelen te verlengen tot eind 2025. Mijn doelstelling is om het project in de komende periode grondig te evalueren. De zeer hoge overheadkosten blijven immers moeilijk verdedigbaar. Daarom wens ik de knelpunten die we bij de implementatie ervaren, eerst aan te pakken vooraleer dit project in de reguliere werking kan ingebed worden.

2. De invulling van de beschikbare middelen is bepaald en vastgelegd in het Besluit van de Vlaamse Regering van 18 december 2015 m.b.t. toekenning van een subsidie aan het Vlaams Instituut Gezond Leven voor de implementatie van BOV.

In dat regeringsbesluit is opgenomen dat de middelen hoofdzakelijk moeten besteed worden aan de vergoeding van de prestaties van de coaches. Het project is gelanceerd om gezondheidswinst bij de Vlaming te realiseren en ik verwacht dat het grootste deel van de overheidsmiddelen daar ook effectief naartoe gaat. Aangezien het in 2016 om een nieuwe preventiemethodiek ging, werd in het BVR van 18 december 2015 een éénmalige incentive voorzien - in deze vraagstelling onterecht vermeld als werkingsbudget - om de methodiek sneller ingebed te krijgen in het werkveld. Van bij het begin is die invulling naar alle actoren op dezelfde manier en bij herhaling

gecommuniceerd. De verschillende BVR's m.b.t. 'Bewegen Op Verwijzen' zijn ook steeds te raadplegen op de website van Zorg en Gezondheid.

Het project werd voor een tweede keer verlengd mét behoud van middelen via het BVR dd. 23 oktober 2020. Gezien de implementatie van het project moeizamer verliep dan oorspronkelijk gedacht en in het project ook nog voldoende middelen beschikbaar waren, werd de incentive uitzonderlijk eenmaal herhaald. Er is vanuit het agentschap nooit gecommuniceerd in de stuurgroep dat deze incentive gelijkstaat aan een regulier werkingsbudget, dat is ook niet in overeenstemming met het subsidiebesluit. Meermaals is ook aan de partnerorganisatie Gezond Leven gevraagd om deze boodschap op éénzelfde manier mee uit te dragen naar Logo's en andere organisaties op het terrein.

In 2022 was de voornaamste betrachting het voortbestaan van het project verzekeren. Ik heb de nodige inspanningen gedaan om het project te kunnen verlengen tot eind 2025 mét behoud van middelen. De periode van deze 2de verlenging loopt nu gelijk met de periode van de gezondheidsdoelstelling. Eind 2025 is het ideale moment om de aanpak en middelen m.b.t. de gezondheidsthema's van de gezondheidsdoelstelling 'Gezonder leven in 2025' in het preventielandschap te evalueren en waar nodig bij te sturen.

Uit de evaluaties komt inderdaad naar voor dat de verschillende eerstelijnszones en partnerorganisaties aangeven dat de uitrol van BOV om extra werkmiddelen vraagt. Bij het opvragen van een overzicht van het resterend budget aan incentives die uitbetaald zijn aan de Eerstelijnszones kon de partnerorganisatie Gezond Leven ons een update bezorgen tot eind 2021. Hieruit kon het agentschap vaststellen dat er een groot verschil is tussen de verschillende eerstelijnszones. Sommige regio's hadden reeds 75% van de voorziene middelen opgebruikt, terwijl andere regio's deze middelen niet ten volle benutten. Het kan niet de bedoeling zijn deze middelen onvoldoende in te zetten en bijvoorbeeld als reserve te beschouwen. Gezien deze cijfers dateren van eind 2021 is recent een nieuwe update gevraagd.

Het herhaaldelijk uitbetalen van incentives via projectmiddelen zonder duidelijke bestemmingscriteria en vastgelegde uitbestedingstermijnen, is geen duurzame oplossing.

3. Het huidige beleid voorziet middelen om op het terrein ondersteuning te bieden voor het implementatieproces van alle methodieken binnen het preventief gezondheidsbeleid, en dus ook voor de methodiek 'Bewegen Op Verwijzing'.

Volgende middelen en werkingen zijn beschikbaar voor het implementatieproces:

- Via de **Intergemeentelijke Preventiewerking (IGPW)** wordt sinds 2019 extra budget vrijgemaakt om lokale besturen in heel Vlaanderen een financiële stimulans te geven. Die financiële stimulans wordt gegeven onder voorwaarde dat een gemeente samen met ten minste één aanpalende gemeente binnen een eerstelijnszone, een lokale preventiewerking uitbouwt. Een bijkomende voorwaarde verbonden aan deze subsidie, is dat elke samenwerkende gemeente een cofinanciering voorziet die minstens even groot is als die van de Vlaamse Gemeenschap. In 2021 bedroeg het totaal aan Vlaamse subsidies 891.779 euro en waren er 39 intergemeentelijke preventiewerkingen actief, verspreid over heel Vlaanderen. De taken van de lokale preventiewerking bestaan erin bij te dragen tot het realiseren van de beleidsdoelstellingen van het Vlaamse preventieve gezondheidsbeleid en van de Vlaamse gezondheidsdoelstellingen in het bijzonder door de beschikbare methodieken toe te passen (preventiemethodieken.be). De gemeenten kiezen zelf op welke preventiethema's ze prioritair inzetten.
- De **Logo's** zijn preventieorganisaties en functioneren als motor voor een locoregionale werking. Ze verspreiden methodieken naar alle settings opdat

organisaties ze zouden opnemen in hun werking of hun beleid. Specifiek naar lokale besturen hebben Logo's de opdracht om hen bij te staan bij het ontwikkelen van het preventief gezondheidsbeleid. Samen ontvangen ze 6.702.055 euro subsidie in 2022. Op 20 december 2021 werd hun erkenning met 3 jaar verlengd.

- Zowel **lokale besturen** (gemeente, stad, OCMW, intergemeentelijke samenwerkingen), als **lokale/regionale organisaties** (bv. LMN, Samenlevings-opbouw,...) en **verenigingen** (bv. huisartsenkring, verenigingen waar armen het woord nemen,...) **kunnen lokaal trekker van 'Bewegen op Verwijzing' zijn** en dus een projectaanvraag indienen.
- **Gezond Leven** wordt ondersteund d.m.v. de beheersovereenkomst 'Gezonde voeding, voldoende bewegen, beperken van sedentair gedrag en ondervoeding bij ouderen'. Er wordt 1 VTE personeelslid voorzien die fungeert als projectcoördinator en er worden ook jaarlijks communicatiemiddelen voorzien binnen deze beheersovereenkomst.

Momenteel loopt een overheidsopdracht om de organisatie en de taken van de Logo's te verduidelijken in een veranderend preventie- en zorglandschap. Bij de finale hertekening van de Logo-organisatie en -opdracht, zal ik ook bovenstaande opmerkingen mee in overweging nemen.

4. De zorgraden zijn op lokaal niveau een potentiële partner voor uitdragen van het preventief gezondheidsbeleid, en bij het coördineren van projecten waarin verschillende lokale eerstelijnsactoren betrokken zijn. Het project 'Bewegen Op Verwijzen' is daar een voorbeeld van.

Het Agentschap Zorg en Gezondheid heeft aan VIVEL gevraagd om in kaart te brengen waarom de implementatie van BOV in sommige regio's lukt en in andere niet, en waar dan precies de hindernissen liggen. VIVEL is goed geplaatst om dit te benaderen vanuit de expertise over de brede eerstelijns.

Omdat het cruciaal is dat deze methodieken vanuit een multidisciplinair perspectief worden benaderd, is aan VIVEL ook gevraagd om verschillende actoren binnen de eerstelijns te betrekken, dus niet alleen de strikt medische profielen. Daarbij is samenwerking met de Logo's en het lokaal beleid belangrijk. Lokale besturen hebben immers ook een belangrijke rol in stimuleren, faciliteren en bekendmaking.